

підприємств машинобудування. Такий поділ інструментів оцінки експортного потенціалу підприємства є досить умовним.

До першої групи інструментів належать кількісні показники, які ґрунтуються на застосуванні різних статистичних даних та коефіцієнтів для аналізу виробничої діяльності, фінансового стану, ефективності інвестицій, фондівіддачі тощо. Найбільш інформативними показниками вважаються ті, що відображають реальний обсяг проданої на міжнародному ринку продукції.

Порівняльні параметричні показники належать до другої групи інструментів та ґрунтуються, зазвичай, на оцінці первинної інформації у випадку вибору параметрів порівняння та з'ясування думки споживачів, продавців, постачальників щодо цих параметрів. Перевагою використання цього інструменту є швидкість і відносна дешевизна, але, в той же час, існує небезпека суб'єктивності та неточності висновків, оскільки складно простежити вплив порівнюваного параметру саме на потенціал конкретного підприємства, та складно будувати прогноз щодо його розвитку.

Третя група інструментів - оцінка за допомогою експертів, а також рейтингова оцінка, а саме отримання інформації та відомостей шляхом інтерв'ювання незалежних експертів в різних галузях та менеджерів підприємств.

Використання того чи іншого набору інструментів визначається рівнем рішень, що потребують вирішення: оперативних, тактичних або стратегічних [5].

Список використаної літератури:

1. Дахно І. І., Бабіч Г. В., Барановська В. М. Зовнішньоекономічний менеджмент. Навч. посіб. – Київ : Центр учбової літератури, 2012. – 568 с.
2. Денисова А. Л. Управление конкурентоспособностью промышленного предприятия: аспекты качества: моногр. / А. Л. Денисова, Т. М. Уляхин / под науч. ред. А. Л. Денисовой. – Тамбов: Изд. Тамб.гос. техн. ун., 2006. – 120 с.
3. Ємельянов С. США: Міжнародна конкурентоспроможність національної промисловості. – М.: Міжн. відн., 2001. – 405 с.
4. В. І. Блонська, Н. Т. Депа «Порівняльна характеристика методів оцінки конкурентоспроможності продукції» [Електронний ресурс] / В. І. Блонська, Н. Т. Депа //Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20. – С. 115-120.
5. Борисенко З. М. Основи конкурентної політики: Підручник. – Київ : Таксон, 2004. – 704 с.

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Чудопал А. І., канд. екон. наук, Стогній А. С., магістр, Біла М. В., бакалавр, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Проблемою обліку витрат операційної діяльності підприємства є відображення їх повноти та своєчасності і системі обліку. Діяльність будь-якого підприємства залежить від ефективного управління усіма видами ресурсів, що

обумовлює необхідність переходу до оптимальної системи управління витратами.

Питання організації обліку витрат операційної діяльності підприємств знайшло відображення в наукових роботах провідних вітчизняних та зарубіжних учених, зокрема: С. Голов, А. Пилипенко, В. Лебедєв, А. Тимохов, М. Чумаченко, І. Білоусової, Ф. Бутинця, Л. Гнилицької, М. Кужельного, В. Сопко, Т. Сльозко, Є. Мних та ін.

Облік витрат операційної діяльності полягає в обліково-аналітичному процесі підприємства, оскільки на цьому базуються економічні показники виробництва продукції. Зниження витрат операційної діяльності підприємства сприяє росту виробітку продукції за рахунок покращення використання основних фондів, зменшення норм витрат сировини та матеріалів, що в свою чергу відповідає збільшенню прибутку підприємства і відповідно його рентабельності.

Основна класифікація витрат операційної діяльності підприємства здійснюється за видами витрат, за економічними елементами і за статтями калькуляції. На підприємстві можуть бути визначені і інші критерії класифікації витрат, які зумовлені техніко-економічними, маркетинговими та фінансовими особливостями, що в свою чергу по різному впливають на формування собівартості [2].

Встановлено три способи ведення обліку витрат на підприємствах: 1) за допомогою рахунків класу 8 «Витрати за елементами» (малими і неприбутковими організаціями); 2) за допомогою рахунків 9 класу «Витрати діяльності» (всі інші підприємства); 3) за допомогою рахунків 8 та 9 класів (підприємства, які ведуть облік за двома класами одночасно). Найбільш поширеним способом є використання рахунків 9 класу. Відповідно до П(С)БО 16 «Витрати» [5] та Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських організацій підприємств і організацій [4] для обліку витрат операційної діяльності передбачено рахунки 9 класу «Витрати діяльності» до яких відносять:

Рахунок:	Інформація:	За дебетом рахунку:	За кредитом рахунку:
90 «Собівартість реалізації»	призначено для узагальнення інформації про собівартість реалізованої готової продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг	відображається виробнича собівартість реалізованої готової продукції, робіт, послуг; фактична собівартість реалізованих товарів (без торгових націнок), страхові виплати відповідно до	списання в порядку закриття дебетових оборотів на рахунок 79 «Фінансові результати»

		договорів страхування	
91 «Загальновиробничі витрати»	призначений для обліку виробничих накладних витрат на організацію виробництва та управління цехами, дільницями, відділеннями, бригадами та іншими підрозділами основного й допоміжного виробництва, а також витрати на утримання та експлуатацію машин і устаткування. Цей рахунок не застосовується підприємствами торгівлі.	відображається сума визнаних витрат	щомісячне, за відповідним розподілом, списання на рахунки 23 «Виробництво» та 90 «Собівартість реалізації»
92 «Адміністративні витрати»	призначений для відображення загальногосподарських витрат, пов'язаних з управлінням та обслуговуванням підприємства	відображається сума визнаних адміністративних витрат	списання на рахунок 79 «Фінансові результати»
93 «Витрати на збут»	призначений для обліку витрат, пов'язаних із збутом (реалізацією, продажем) продукції, товарів, робіт і послуг	відображається сума визнаних витрат на збут	списання на рахунок 79 «Фінансові результати»
94 «Інші витрати операційної діяльності»	ведеться облік витрат операційної діяльності підприємства, крім витрат, які відображаються на рахунках 90 «Собівартість реалізації», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут»	відображається сума визнаних витрат	списання на рахунок 79 «Фінансові результати»

Облік витрат операційної діяльності підприємства відображається у статистичній звітності, Звіті про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), в Примітках до річної фінансової звітності.

В сучасних умовах господарювання однією із головних умов успішної діяльності підприємства є правильна організація бухгалтерського обліку, і вона полягає в необхідності застосування нових методів та технічних засобів побудови різних інформаційних систем (автоматизації обліку).

До основних завдань автоматизації обліку витрат операційної діяльності підприємства відносять: своєчасне, повне і достовірне відображення в обліку фактичних витрат на виробництво і реалізацію продукції (робіт, послуг), а також не виробничих витрат; контроль правильного використання сировини, матеріалів, палива, енергії, заробітної плати тощо; обґрунтування калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг), правильне складання звітних калькуляцій; виявлення і усунення недоліків організації обліку виробництва і матеріально-технічного забезпечення, спрямованого на максимальну економію матеріальних і трудових витрат і на підвищення продуктивності праці [1].

Облік витрат операційної діяльності підприємства є зведеною ділянкою облікового процесу, який базується на документах первинного і зведеного

обліку і документація по ньому повинна забезпечувати розподіл витрат за економічними елементами, місцями виникнення, статтями та об'єктами калькуляції.

Список використаної літератури:

1. Івахненко С. В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту : нав.посіб. / С. В. Івахненко. – Київ : Знання-Прес, 2013. – 349 с.
2. Китайчук Т. Г. Особливості обліку операційних витрат / Т. Г. Китайчук, С. І. Тимошук // Інноваційна економіка. – Тернопіль. – 2011. – № 4. – С.139–141.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : затверджене Міністерством фінансів України від 7 лютого 2013 року № 73 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських організацій підприємств і організацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.buhoblik.org.ua/uchet/organizacziya-buxgalterskogo-ucheta/388-plan-raxunkiv.html>
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>

ЕФЕКТИВНІСТЬ ФОРМУВАННЯ РЕСУРСНОЇ БАЗИ БАНКУ

Чуй І. Р., канд. екон. наук, Батюк Л. В., магістр, Львівський торговельно-економічний університет

Публічне акціонерне товариство «Державний ощадний банк України» – один з найбільших державних банків України і специфіка його діяльності пов'язана зі значними обсягами операцій із державними підприємствами, у тому числі за державними програмами та пов'язаними контрагентами. Аналізуючи діяльність ПАТ «Державний Ощадний Банк України» щодо формування та використання ресурсної бази, спостерігається ріст загальної суми ресурсів банку: капітал банку на кінець 2017 року склав 233,9 млрд.грн. Структура пасивів варіюється у таких межах: частка власного капіталу – від 18,9% у 2013р. до 13,4% у 2017 р.; відповідно частка зобов'язань становить від 81,1% у 2013 р. до 86,6% у 2017 р. У структурі зобов'язань банку найбільшу частку становлять кошти клієнтів та випущені єврооблігації (64,2% та 14,8% відповідно). Інші запозичені кошти найвищу частку складають у 2015 р. – 4,5% та тільки 3,1% у 2017 р. Порівнявши показники капіталу банку за 2013-2017 рр., маємо певні відхилення:

1). у 2015 сума власного капіталу суттєво зменшилася із 19,2 млрд. грн. до 7,4 млрд. грн. році завдяки рекордним за весь досліджуваний період непокритим збиткам у сумі 23 млрд.грн. Завдяки докапіталізації банку сума акціонерного капіталу збільшилася майже втричі до 49,7 млрд. грн. або на 184 %. Тому сума власного капіталу на кінець 2017 року склала уже 31,3 млрд.грн.;

2) у структурі залучених банком коштів спостерігається тенденція збільшення частки рахунків клієнтів: із 45,6% у 2013р. до 64,2 % у 2017 р. Сума коштів суб'єктів господарювання та фізичних осіб зросла втричі і склала на кінець 2017 року 150,2 млрд.грн.;